

Zamke „carine“ na CO2

Izvoz energije iz obnovljivih izvora iz država članica Energetske zajednice u EU mogao bi koštati više nego izvoz energije iz elektrana na lignit u okviru trenutne implementacije „carine“ na ugljenik

Mnogo neizvesnosti oko CBAM-a i spajanja tržišta

Udeo energije iz obnovljivih izvora pada početkom 2025

Energetska zajednica:
Plan za oslobađanje prekograničnih gasnih kapaciteta u JIE

Novi klimatski ciljevi EU na samrti, čak i pre nego što su najavljeni

Deset mera energetske efikasnosti
2025-2026

SADRŽAJ

CBAM će podići cenu izvoza obnovljive energije iznad cene energije iz lignita	OVDE
Mnogo neizvesnosti oko CBAM-a i spajanja tržišta	OVDE
EU parlament traži veću koordinaciju i otpornost elektroenergetskih mreža	OVDE
Udeo električne energije iz obnovljivih izvora pada početkom 2025.	OVDE
ACER : Vodič o benčmarkingu investicija u kibernetičku sigurnost	OVDE
ACER: Konsultacije o Metodologiji za poređenje troškova OTS za transport gasa.....	OVDE
Energetska zajednica: Plan za oslobađanje prekograničnih gasnih kapaciteta u JIE	OVDE
EU spremna da dozvoli fleksibilnije ciljeve skladištenja prirodnog gasa	OVDE
Zemlje EU za ublažavanje zakona o emisijama metana za uvozni gas	OVDE
Komisija predlaže postupno ukidanje uvoza ruskog gasa i nafte u EU	OVDE
Austrija poziva EU da preispita zabranu uvoza ruskog gasa nakon kraja rata	OVDE
Nacionalni ciljevi EU pokazuju pad u potrošnji prirodnog gasa	OVDE
Planovi EU za nuklearnu energiju traže investicije od 241 milijarde evra	OVDE
EU je platila Rusiji 200 milijardi evra za energiju od intervencije u Ukrajini	OVDE
Novi klimatski ciljevi EU na samrti, čak i pre nego što su najavljeni	OVDE
Dodavanje kredita i uklanjanje CO2 u EU ETS 'fatalno': Studija	OVDE
Nova radna grupa za energetske uniju	OVDE
Deset mera energetske efikasnosti 2025-2026	OVDE
Nemačka industrija ima veliki potencijal za fleksibilno korišćenje el energije	OVDE

CBAM će podići cenu izvoza obnovljive energije iznad cene energije iz lignita

BEČ - Izvoz energije iz obnovljivih izvora iz država članica Energetske zajednice u EU mogao bi koštati više po MWh nego izvoz energije iz elektrana na lignit u okviru trenutne implementacije Mehanizam za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM), rekao je Peter Požgaj, zadužen za CBAM Energetske zajednice, na konferenciji o trgovanju energijom za centralnu i jugoistočnu Evropu (ETCSEE) u Beču 12. juna, prenosi **Argus**.

CBAM će se primenjivati na sve prekogranične tokove električne energije iz država Energetske zajednice, uključujući energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora. Proizvođači će moći da odbiju sve uplate izvršene u regionalni porez na ugljenik ili ekvivalent sistema trgovanja emisijama (ETS) - ključni stub spajanja tržišta kako je utvrđeno u paketu energetske integracije iz 2022. godine. Ali proizvođači obnovljive energije neće plaćati regionalni porez na CO2 ili ekvivalent ETS-a, te stoga neće moći da odbiju ovaj porez na ugljenik od CBAM-a koji se primenjuje na sav izvoz električne energije. U stvari, izvoz iz obnovljivih izvora biće cenjen više od izvoza iz elektrana na lignit u šest članica Energetske zajednice iz Zapadnog Balkana - Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu*, Severnoj Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji.

Požgaj "se nada da se ovo može izmeniti" i naglasio je da će Energetska zajednica i Evropska komisija održati sastanak zainteresovanih strana 1. jula s ciljem pružanja veće jasnoće o implementaciji CBAM-a.

Električna energija se tretira odvojeno od ostalih fizičkih roba prema zakonodavstvu o CBAM-u.

Količina ugljenika će se zasnivati na prosečnim emisijama na nivou cele zemlje, a ne na efikasnosti pojedinačnih postrojenja. Faktor emisije CO2 svake zemlje će se izračunavati kao ponderisani prosek emisija iz svih elektrana na fosilna goriva u zemlji i veći je od faktora indirektnih emisija koji se primenjuje na druge robe koje podležu CBAM-u kada uđu u EU. Ovaj ponderisani faktor emisija će se primenjivati na sav prekogranični izvoz električne energije, bez obzira na izvor proizvodnje.

CBAM se nadvijao nad diskusijama na ETCSEE-u, a uredba se razmatrala na svakom panelu tokom dvodnevnog događaja. Učesnici na tržištu već su primetili nižu likvidnost u budućnosti kako raste neizvesnost o tome kako će se CBAM implementirati i izrazili su zabrinutost zbog zauzimanja finansijskih pozicija dok se implementacija CBAM-a razvija.

CBAM koči integraciju tržišta Energetske zajednice

Međutim, trgovačke firme i regulatori su izrazili želju za spajanjem tržišta, priznajući da bi implementacija CBAM-a umesto toga mogla ometati regionalnu integraciju tržišta. "Regionalna integracija je izuzetno važna za sigurnost snabdevanja i efikasnost i trebala bi napredovati bez obzira na CBAM, a ako ispune zahteve, trebalo bi razgovarati o ukidanju CBAM-a", prema rečima zamenika šefa sektora Generalne direkcije za energetiku Evropske komisije, Andrasa Hujbera.

"Osetljivost na cene će se povećati s implementacijom CBAM-a", rekao je Laslo Frič, glavni komercijalni direktor mađarske državne energetske firme MVM.

Odredbe u paketu integracije iz 2022. godine pružile su put do četverogodišnjeg izuzeća za države Energetske zajednice, pod uslovom da završe mere spajanja tržišta pre planiranog početka CBAM-a 1. januara 2026. godine. Ali nijedna zemlja Energetske zajednice još nije ispunila ove zahteve. Srbija će biti prva zemlja koja će se spojiti sa susedima EU Mađarskom i Rumunijom u četvrtom kvartalu 2026. godine, ali nije jasno hoće li se izuzeće od CBAM-a odobriti od tog trenutka nadalje ili će se primenjivati retroaktivno.

Evropsko udruženje operatora sistema za prenos električne energije Entso-E zatražilo je pre dve nedelje od EU da odgodi konačni period CBAM-a kako bi se tržištima električne energije pružilo više vremena za prilagođavanje.

Mnogo neizvesnosti oko CBAM-a i spajanja tržišta

BEČ - Mehanizam za prilagođavanje cena ugljenika na granicama (CBAM) dobija oblik, ali nisu svi trgovci električnom energijom oduševljeni njime, piše portal **Enlit**.

Pjer Dešamps (na slici Enlita), viši savetnik u FTI Consultingu, kaže na marginama sastanka u Beču za Enlit da oko CBAM-a postoji više

neizvesnosti počev od složenih regulatornih zahteva. Na primer, postoje velike poteškoće u izračunavanju ugrađenih emisija. To je jedna stvar.

Drugo je izveštavanje – njegova infrastruktura nije u potpunosti uspostavljena, dodaje Dešamps.

Treće je veliko – interakcija između CBAM-a i regionalnog spajanja tržišta, što donosi dodatne neizvesnosti.

U idealnom svetu, ova tržišta bi bila u potpunosti povezana s evropskim tržištima s cenom ugljenika i tada više ne bi bila podložna CBAM-u, kao da su u EU.

Međutim, ovi prelazi se događaju istovremeno, što nije bila početna ideja.

Početna ideja je bila da će se spajanje tržišta dogoditi pre CBAM-a. Sada se CBAM provodi sa stanovišta izveštavanja, ali spajanje tržišta nije potpuno.

Spajanje tržišta može napredovati u dosta slučajeva 2027. godine, ali to je prekasno iz perspektive CBAM-a.

Zatim postoji šira neizvesnost oko svega ovoga, koja nije specifična za regiju i nije specifična za elektroenergetski sektor – veće su neizvesnosti oko samog CBAM-a. To uključuje usklađenost sa WTO-om, žalbe, pregled, omnibus, pojednostavljenje i sve te stvari.

To je kao gomila neizvesnosti: jedna na drugoj, konstatuje Dešamps.

EU parlament traži veću koordinaciju i otpornost elektroenergetskih mreža

STRAZBUR - Evropski parlament usvojio je predloge za modernizaciju elektroenergetske mreže EU, povećanje otpornosti, integraciju obnovljivih izvora energije i pojednostavljenje dozvola kako bi se ispunili energetske ciljevi EU.

Tekst usvojen u četvrtak, 19. juna, poziva na

spровоđenje akcionog plana EU za mrežu i ističe potrebu za značajnim ulaganjima i nadogradnjom infrastrukture kako bi se modernizirao i povećao prekogranični prenosni kapacitet.

Poslanici Evropskog parlamenta kažu da su potrebna značajna ulaganja i nadogradnje kako bi se povećao prekogranični i nacionalni kapacitet mreže i modernizovala infrastruktura, uz ojačan nadzor vlasti.

Izveštaj poziva na jasnija i efikasnija pravila i procedure za privlačenje privatnih ulaganja pored javnog finansiranja i osiguravanje da mrežne tarife odražavaju stvarne troškove. Naglašava potrebu za ulaganjima za rešavanje uskih grla u mreži i sprečavanje ograničavanja - namernog smanjenja proizvodnje zbog ograničenja kapaciteta mreže - obnovljive energije.

Poslanici Evropskog parlamenta naglašavaju važnost evropskog planiranja za povezivanje granica, sektora i regija. Kažu da obnovljivi izvori energije moraju biti bolje integrisani u električne mreže i da bi trebalo biti više prekograničnih međusobnih veza.

Evropska komisija bi do kraja 2025. godine trebalo da predloži Evropski paket za mreže.

Udeo električne energije iz obnovljivih izvora pada početkom 2025.

BRISSEL - U prvom kvartalu 2025. godine, 42,5% neto proizvedene električne energije u EU dolazilo je iz obnovljivih izvora energije. U poređenju s prvim kvartalom 2024. godine, ovo predstavlja smanjenje od 4,3% (sa 46,8%), saopštila je 19. juna statistička kancelarija EU, **Eurostat**.

Značajan porast proizvodnje električne energije iz solarne energije (sa 40,9 TWh u prvom kvartalu 2024. na 55 TWh u prvom kvartalu 2025.) nije bio dovoljan da kompenzuje smanjenje proizvodnje hidro i vetroelektrana (sa 260,5 na 218,5 TWh u istom periodu).

Među zemljama EU, u prvom kvartalu 2025. godine Danska je imala najveći udeo obnovljivih izvora energije u neto proizvedenoj električnoj energiji sa 88,5%, a slede Portugal (86,6%) i Hrvatska (77,3%). Najmanji udeli obnovljivih izvora energije zabeleženi su u Češkoj (13,4%), Malti (14,4%) i Slovačkoj (15,1%).

ACER: Vodič o benčmarkingu investicija u kibernetičku sigurnost u elektroenergetskom sektoru EU

LIUBLJANA - ACER, EU Agencija za saradnju energetske regulatora **objavila** je 13. juna [vodič](#) o benčmarkingu (uporednoj analizi) troškova i efikasnosti investicija u kibernetičku sigurnost u elektroenergetskom sektoru EU.

Ovaj vodič je razvijen u okviru obavezujućih pravila mreže za celu EU za aspekte kibernetičke sigurnosti prekograničnih tokova električne energije. Cilj mu je pomoći nacionalnim energetske regulatorima da sprovedu benčmarking koji zahtevaju mrežna pravila.

Zašto je ovaj benčmarking važan?

Sprovođenje benčmarkinga investicija u kibernetičku sigurnost pružiće nacionalnim regulatornim telima pregled:

troškova implementacije kontrola kibernetičke sigurnosti, kao i njihove efikasnosti;

cena usluga, sistema i proizvoda kibernetičke sigurnosti;

nivoa uporedivosti troškova i funkcija proizvoda i usluga kibernetičke sigurnosti. Ova analiza će takođe pomoći u identifikovanju mogućih prilika za povećanje efikasnosti trošenja.

Ovo će biti prva analiza na nivou cele EU na ovu temu.

ACER: Konsultacije o Metodologiji za poređenje troškova operatora sistema za transport gasa

LJUBLJANA - Evropska Agencija za saradnju energetske regulatora (ACER) pokrenula je 17. juna javne konsultacije o nacrtu metodologije za procenu benchmarkinga kako bi uporedio troškove operatora sistema za transport prirodnog gasa (OTS). Zainteresovane strane imaju rok do 17. jula 2025. da dostave svoja mišljenja, **saopštio** je ACER.

O čemu se radi?

ACER je zadužen za periodično poređenje troškova procenjujući efikasnost operatora sistema za prenos gasa širom EU. Rezultate bi trebala uzeti u obzir nacionalna regulatorna tela prilikom određivanja dozvoljenih ili ciljanih prihoda operatora sistema.

Kako se prirodni gas postepeno zamenjuje niskougleničnim alternativama u skladu s ciljevima dekarbonizacije EU, prenosne mreže će morati da se prilagode. To može zahtevati nova ulaganja koja, u kombinaciji s nižim korišćenjem mreže, mogu dovesti do povećanja tarifa.

Prvo poređenje troškovne efikasnosti operatora prenosnog sistema od strane ACER-a biće završeno do 5. avgusta 2027. godine, s ažuriranjima koja će uslediti najmanje svake četiri godine, pružajući redovnu referentnu vrednost efikasnosti za nacionalne regulatore i zainteresovane strane.

Studija Energetske zajednice: Plan za oslobađanje prekograničnih gasnih kapaciteta u jugoistočnoj Evropi

BEČ - Centralna i Jugoistočna Evropa će igrati sve važniju ulogu u olakšavanju alternativnih tokova prirodnog gasa, navodi se u [studiji](#) Sekretarijata Energetske zajednice, objavljenoj 19. juna.

Studija predlaže rešenja za aktiviranje ključnog regionalnog gasovodnog koridora.

Pod nazivom „Otključavanje komercijalne atraktivnosti Transbalkanskog gasovodnog sistema“, studija predstavlja jasne, pravno usklađene korake za optimizaciju korišćenja Transbalkanskog gasovoda (TBP) u obrnutom režimu. Ovaj strateški koridor jug-sever proteže se kroz Grčku, Bugarsku, Rumuniju, Moldaviju i Ukrajinu i može transportovati u Centralnu i Istočnu Evropu utečnjeni prirodni gas (LNG) iz grčkih terminala, Kaspijskog mora i količine bazirane na čvorištima iz istočnog Mediterana .

Predlozi studije imaju za cilj uklanjanje tehničkih, regulatornih i ekonomskih barijera koje ograničavaju efikasno korišćenje prekograničnih gasovodnih kapaciteta na vreme za gasnu godinu 2026/27. Izveštaj navodi da su potencijalne ekonomske i strateške koristi značajne. Na primer, predložene mere mogle bi se pretvoriti u 92 miliona evra dodatnih godišnjih prihoda za operatore prenosnih sistema (OTS), pod pretpostavkom punog mesečnog korišćenja LNG tereta (za veće količine predviđaju se veći prihodi) - uz istovremeno jačanje regionalne energetske sigurnosti, unapređenje integracije regionalnih tržišta gasa i osiguranje pune usklađenosti sa pravnim okvirima EU i Energetske zajednice.

Studija je rezultat širokih i inkluzivnih konsultacija sa ključnim evropskim i nacionalnim zainteresovanim stranama, uključujući TSO-ove, Evropsku mrežu operatora prenosnih sistema za gas (ENTSOG), Agenciju EU za saradnju energetske regulatora (ACER), Evropsku komisiju, nacionalna regulatorna tela i učesnike na tržištu.

EU spremna da dozvoli fleksibilnije ciljeve skladištenja prirodnog gasa

BRISEL - Pregovarači iz Evropskog parlamenta i država članica EU privremeno su se složili da ublaže ciljeve skladištenja prirodnog gasa bloka dozvoljavajući odstupanje od 10 procentnih poena u cilju od 90% punog skladištenja, objavio je **Blumberg**, pozivajući se na uvid u nacrt dokumenta.

Veća fleksibilnost dolazi kao odgovor na strahove nekoliko velikih zemalja potrošača gasa u Evropi da bi morale ili subvencionisati punjenje skladišta kada je to neekonomično ili promašiti ciljeve.

Zemljama će takođe biti dozvoljen duži vremenski okvir za postizanje cilja od 90%, umesto trenutno fiksnog roka do 1. novembra.

Očekuje se da će zemlje EU i Evropski parlament završiti pregovore o ciljevima skladištenja gasa u EU do pred kraj juna.

Ranije ove godine, članice Evropske unije su se složile da pruže veću fleksibilnost ciljevima skladištenja prirodnog gasa produženjem perioda u kojem bi zemlje trebalo da imaju 90% punog skladišta pre zime, kao i da mogu odstupiti do 10 procentnih poena od ciljanog punjenja.

Zemlje EU za ublažavanje zakona o emisijama metana za uvozni gas

BRISSEL - Zemlje Evropske unije mogle bi zahtevati od Brisela da pojednostavi zakon EU o emisijama metana, koji je izazvao zabrinutost kompanija da bi mogao ometati uvoz američkog utečjenog prirodnog gasa (LNG), prema dokumentu u koji je imao uvid **Rojters**.

Od ove godine, EU zahteva od uvoznika nafte i gasa da prate i prijavljuju emisije metana povezane s tim uvozom. Metan, koji izlazi iz propuštajuće gasne infrastrukture, drugi je najveći uzrok klimatskih promena nakon emisija ugljen-dioksida.

Nacrt zaključaka sa sastanka ministara energetike zemalja EU od 10. juna pokazao je da se vlade pripremaju da zatraže od Evropske komisije da doda zakon o metanu u svoju inicijativu "pojednostavljenja" kako bi se smanjila birokratija za kompanije.

U nacrtu se od Komisije traži da brzo proceni koji se energetske zakoni EU mogu pojednostaviti, "kako bi se smanjio administrativni teret za države članice, industriju i građane, na primer, regulacija metana, jer bi to moglo uticati na saradnju s ekonomskim subjektima izvan EU".

Vašington i Brisel su ukazali da bi kupovine američkog LNG-a od strane EU mogle biti deo šireg trgovinskog sporazuma između SAD-a i EU. Američki predsednik Donald Tramp postavio je rok do 9. jula za EU da postigne dogovor i izbegne visoke tarife.

Komisija predlaže postupno ukidanje uvoza ruskog gasa i nafte u EU

BRISSEL - EU će postepeno i efektivno prestati uvozi ruskog gasa i nafte do kraja 2027. godine, prema novom [zakonodavnom predlogu](#) koji je 17. juna predstavila Evropska komisija.

Predsednica Komisije Ursula von der Lejen izjavila je: "Rusija je više puta pokušavala da nas ucenjuje koristeći svoje energetske resurse kao oružje. Preduzeli smo jasne korake da zatvorimo slavinu i zauvek okončamo eru ruskih fosilnih goriva u Evropi."

Kako se navodi u **saopštenju** sa portala EK, uvoz ruskog gasa može se postepeno ukinuti bez značajnog ekonomskog uticaja ili rizika za sigurnost snabdevanja zbog dostupnosti dovoljnog broja alternativnih dobavljača na globalnom tržištu gasa, dobro povezanog tržišta gasa u Uniji i dostupnosti dovoljne uvozne infrastrukture u EU.

Osim toga, predlog Komisije sadrži ugrađene zaštitne mere kako bi se odgovorilo na stvarnost tržišta gasa i osigurao čvrst pravni okvir za kompanije.

Predložena uredba stupiće na snagu kada je usvoje Evropski parlament i Savet Evrope. Za izglasavanje u Savetu biće potrebna kvalifikovana većina.

Austrija poziva EU da preispita zabranu uvoza ruskog gasa nakon kraja rata

LONDON - Evropska unija bi trebalo da bude otvorena za ponovnu procenu zabrane uvoza ruskog gasa ako se postigne mirovni sporazum između Rusije i Ukrajine, izjavila je visoka austrijska zvaničnica.

Evropska komisija je prošle nedelje predložila zabranu novih ugovora o snabdevanju prirodnim gasom s Rusijom na osnovu

trgovinskog zakona. Za to bi bilo potrebno odobrenje većine glasova umesto do sada važećeg konsenzusa EU.

Međutim, austrijska državna sekretarka za energetiku, Elizabet Zehetner, izjavila je za **Fajnenšel Tajms** da EU "mora zadržati mogućnost ponovne procene situacije nakon što se rat završi".

Na zatvorenom sastanku ministara energetike EU, Zehetner je ponovila stav Austrije da zabranu treba preispitati u slučaju mirovnog sporazuma između Rusije i Ukrajine, rekli su diplomati EU za **Reuters**, dodajući da nijedna druga zemlja nije tražila isto.

EU trenutno nastoji izbeći očekivane vetoe.

Mađarske i Slovačke na predloženu zabranu uvoza ruske nafte. Stoga Evropska komisija navodno radi na tome da zabranu zasnuje na trgovinskom zakonu, koji bi zahtevao odobrenje većine zemalja, umesto konsenzusa.

Ipak, EU će dati izuzeća Mađarskoj i Slovačkoj da postepeno ukinu trenutne ruske ugovore o gasu do 2027. godine, rekli su za Fajnenšel Tajms zvaničnici upoznati s planom Komisije.

Nacionalni ciljevi EU pokazuju pad u potrošnji prirodnog gasa

BRISEL - Očekuje se da će potražnja za prirodnim gasom u EU pasti za 7% do 2030. godine, prema [novom izveštaju](#) globalne energetske istraživačke organizacije Ember. Nalazi ukazuju na to da će svaki novi kapacitet za gas postati "nasukana imovina".

Emberova analiza nacionalnih planova država članica EU pokazuje da će potražnja za gasom u EU pasti sa 326 milijardi kubnih metara (mlrd m3) u 2023. na 302 mlrd m3 u 2030. godini, što je pad od 7%, **navodi** 17. juna istraživačka firma.

Ovim se nastavlja već postojeći trend, s padom potražnje za gasom od 19% između 2021. i 2023. godine, sa 404 mlrd m3 na 326 mlrd m3.

Planovi EU za nuklearnu energiju traže investicije od 241 milijarde evra

BRISEL - Planovi zemalja Evropske unije za proširenje korišćenja nuklearne energije zahtevaće 241 milijardu eura investicija i nove instrumente finansiranja kako bi se ovi ogromni troškovi učinili manje rizičnim za privatne investitore, saopštila je 13. juna Evropska komisija, piše **Rojters**.

Zemlje EU su iznale planove za proširenje svojih kapaciteta nuklearne energije na 109 gigavata do 2050. godine, u odnosu na današnjih 98 GW, saopštila je Komisija u nacrtu

analize investicionih potreba za taj sektor.

Ti planovi bi zahtevali investicije od 205 milijardi eura u nove nuklearne elektrane, plus 36 milijardi eura za produženje veka trajanja postojećih

reaktora, uključujući i javna i privatna sredstva, navodi se u nacrtu.

Nuklearna energija je prošle godine proizvela oko 24% električne energije u EU.

S obzirom na to da su nedavni nuklearni projekti u Evropi premašili budžet i suočavaju se s dugim kašnjenjima, Komisija je saopštila da su potrebni dodatni finansijski instrumenti kako bi se privukli privatni investitori koje odbijaju ovi rizici i ogromni početni troškovi.

Petogodišnje odlaganje planiranih novih projekata dodalo bi dodatnih 45 milijardi eura procenjenim troškovima do 2050. godine, navodi se.

U nacrtu dokumenta navodi se da će Komisija i Evropska investiciona banka pokrenuti pilot program ugovora o kupovini energije (PPA) vredan 500 miliona eura, za koje će nuklearni projekti ispunjavati uslove.

Dvanaest od 27 zemalja članica EU trenutno ima nuklearne reaktore, a Francuska poseduje daleko najveću flotu. Slovačka i Mađarska imaju nove reaktore u izgradnji, dok zemlje uključujući Poljsku planiraju svoje prve elektrane.

Brisel će ove sedmice utvrditi pravne mere za zaustavljanje uvoza ruskog fosilnog goriva u EU, ali je odgodio planove za rešavanje ovisnosti o nuklearnoj tehnologiji, izvestio je Financial Times 16. juna.

EU platila Rusiji 200 milijardi evra za energiju od intervencije u Ukrajini

BRISEL - Zemlje EU su od intervencije Moskve u Ukrajini platile Rusiji više od 200 milijardi evra za goriva, objavio je **Fajnenšel Tajms** 16. juna. Iako je uvoz uglja i nafte sankcionisan, nuklearno gorivo predstavlja složen izazov uprkos tome što čini samo 700 miliona evra od 22 milijarde evra plaćenih Rusiji 2024. godine, prema analitičkoj firmi Bruegel.

EU upravlja sa 101 nuklearnim reaktorom, od kojih 19 koristi sovjetski dizajn. Blok se oslanja na Rusiju za 20-25 posto svog uranijuma i često kupuje ruske rezervne delove.

Evropska komisija želi da nuklearni sektor bude oslobođen ruskog uvoza do 2030-ih, ali dokument objavljen u prošli petak upozorava da je potrebno 241 milijardu evra investicija za izgradnju domaćih lanaca snabdevanja.

Mađarska i Slovačka snažno se protive planovima postepenog ukidanja. Njihovi ministri rekli su da će vremenski okvir 2030-ih dovesti do „viših i nestabilnijih cena“ i ugroziti energetske sigurnost.

Komisija će koristiti trgovinske mere koje zahtevaju odobrenje ponderisane većine, umesto jednoglasnih sankcija na koje Mađarska i Slovačka mogu staviti veto, piše FT.

Mađarska je 2014. godine udvostručila ulaganja u rusku tehnologiju, izgradivši u nuklearki Paks dva nova bloka koje je dizajnirao Rosatom. Elektrane bi trebalo da zadovolje tri četvrtine mađarskih potreba za električnom energijom.

Rusija dominira sa 55% globalnog obogaćivanja uranijuma. Evropske kompanije Orano i Urenco drže 40% zajedno sa ruskim i kineskim firmama.

Novi klimatski ciljevi EU na samrti, čak i pre nego što su najavljeni

BRISSEL - Uprkos rastućoj nezainteresovanosti za nametanje novih zelenih ciljeva, kako unutar tako i izvan Evrope, Evropska komisija se priprema da 2. jula predstavi novu klimatsku prekretnicu čiji je cilj smanjenje emisija za 90% do 2040. godine. Ali entuzijazam koji je nekada pokretao evropske institucije u takozvanu "zelenu tranziciju" je izbledeo, a zamenili su ga skepticizam, nepoverenje i odbrana nacionalnih interesa, komentariše portal *The european conservative*.

EU trenutno ima pravno obavezujuće ciljeve smanjenja emisija za 55% do 2030. godine i potpunu neutralnost (100%) do 2050. godine. Međutim, cilj postizanja međucilja od 90% za 2040. godinu sada izaziva unutrašnji raskol među državama članicama. Samo šest zemalja (Danska, Španija, Finska, Holandija, Luksemburg i Slovenija) u potpunosti podržavaju predlog, što predstavlja manje od petine stanovništva EU. Još devet bi ga prihvatilo samo ako se uvedu značajne "fleksibilnosti", kao što su međunarodni krediti za ugljenik.

Ostatak bloka - uključujući glavne igrače poput Italije, Poljske, Češke, pa čak i Francuske i Nemačke u nijansiranim terminima - oklevaju. Neki zahtevaju uslove, drugi predlažu skromnije ciljeve (poput 80% ili 85%, što je i dalje preterano), a mnogi ćute.

Moramo se zapitati da li je ikada postojao apsolutni konsenzus ili je nametnut prisilom od samog početka, postavlja pitanje portal.

Suočeni s nedostatkom podrške, Evropska komisija i komesar za klimu Vopke Hoekstra pokrenuli su očajničku potragu za rupama u zakonu koje mogu prikriti cilj bez zahtevanja direktnih žrtava od evropskih industrija ili potrošača.

Među najkontroverznijim predlozima su međunarodni krediti za ugljenik. Prema ovom sistemu, država članica

bi mogla finansirati projekte smanjenja emisija u trećim zemljama - poput vetroelektrana u Africi ili Aziji - i računati ta smanjenja kao svoja. Mera, koju promovišu Švedska i Nemačka, čak je izazvala kritike naučnih savetnika EU, koji upozoravaju da potkopava integritet cilja i preusmerava sredstva koja bi se trebala koristiti za unutrašnju tranziciju.

Drugi predlozi uključuju omogućavanje zemljama da dostignu cilj godinu dana kasnije, ublažavanje krivulje smanjenja emisija između 2030. i 2040. godine ili oslanjanje na „uklanjanje ugljenika“ putem šuma ili još uvek nezrelih tehnologija. Sve ove opcije predstavljaju prećutno priznanje da je cilj neizvodljiv bez pribegavanja računovodstvenim trikovima, piše list. Stvarnost je da se „klimatski trend“ povlači širom sveta. Sjedinjene Države su ublažile svoje obaveze pod pritiskom konkurencije s Kinom, koja se i dalje oslanja na ugalj i industrije s visokim emisijama. Indija i druge sile u nastajanju daju prioritet ekonomskom razvoju. Čak i unutar EU, rat u Ukrajini, energetska kriza, deindustrijalizacija i inflacija gurnuli su zelenu agendu u drugi plan.

Evropska klimatska politika, nekada promovisana kao globalni model, postaje teret koji narušava konkurentnost kontinenta i slabi unutrašnju koheziju, zaključuje briselski list.

Dodavanje kredita i uklanjanje CO₂ u EU ETS 'fatalno': Studija

FRAJBURG - Dozvoljavanje korišćenja međunarodnih ugljeničkih kredita ili uklanjanja ugljenika za usklađenost u okviru sistema EU za trgovanje emisijama (ETS) rizikuje potkopavanje ekološkog integriteta šeme i ometanje postizanja klimatskih ciljeva bloka, upozorila je studija istraživačkog tela Oeko-Institut objavljena 20. juna, prenosi **Argus**.

Prema tri scenarija ispitana u studiji, koju je naručila nevladina organizacija Carbon Market Watch, ravnoteža ponude i potražnje u okviru EU ETS-a ne mora se veštački prilagođavati pre 2035. godine. Ali iza ovog datuma ukupan broj dozvola u opticaju mogao bi pasti ispod nule, što znači da bi sektori u okviru šeme morali biti ili potpuno dekarbonizovani do ovog datuma ili zatvoreni, osim ako se u sistem ne uvede fleksibilnost.

Sve reforme za povećanje ponude ETS-a trebalo bi da se fokusiraju na rezervu stabilnosti tržišta sistema, pokazala je studija, mehanizam koji svake godine apsorbira postotak viška ponude iz optičaja, ali može i osloboditi dozvole ako ponuda padne prenisko.

Neke države članice EU izrazile su interes za dozvoljavanje korišćenja međunarodnih ugljeničkih kredita izdatih prema Članu 6 Pariskog sporazuma o klimi za usklađenost sa ETS-om u tu svrhu, a

Evropska komisija je prošle sedmice saopštila da razmatra tu opciju, iako bi svaka takva upotreba podrazumevala samo kredite "vrlo visokog integriteta" koji predstavljaju "vrlo mali udeo" klimatskih akcija bloka.

Nova radna grupa za energetske uniju

BRISSEL - Evropska komisija pokrenula je 16. juna Radnu grupu za energetske uniju, koju čine visoki predstavnici komisije i država članica sa ciljem podsticanja bolje saradnje i koordinacije o ključnim pitanjima energetske politike.

Radna grupa će nastojati da da politički impuls za rešavanje ključnih izazova koji trenutno ometaju razvoj istinske energetske unije, navodi se u informaciji sa **portala** Evropske komisije.

Ključni prioriteti uključuju optimizaciju korišćenja energetske infrastrukture, ubrzanje međusobne povezanosti, poboljšanje koordinacije planiranja mreže i energetskog sistema među državama članicama, pružanje podrške u praćenju nacionalnih akcija za sprovođenje Akcionog plana za pristupačnu energiju i raspravu o područjima od zajedničkog interesa vezanim za sprovođenje energetskog zakonodavstva EU.

Dobiće podršku od relevantnih institucija i agencija EU, kao što su Evropska investiciona banka (EIB) i Agencija za saradnju energetskih regulatora (ACER), kao i od drugih tehničkih stručnjaka. Sastanci će se održavati redovno, s fokusom na formuliranje strateških rezultata koji mogu imati različite oblike zavisno od konkretnih potreba. Sledeći sastanak radne grupe, planiran za početak septembra, ponudiće platformu za raspravu o prvim konkretnim političkim stavkama.

Radna grupa je neformalni aranžman bez pravnog mandata, koji neće učestvovati u formalnim procesima Evropske komisije ili Saveta.

Deset mera energetske efikasnosti 2025-2026.

BRISEL - Evropska komisija **objavila** je 12.juna listu od deset mera koje je potrebno preduzeti u ovoj i idućoj godini, kako bi se ispunio cilj energetske efikasnosti za 2030. godinu, a to je smanjenje konačne potrošnje energije za 11,7%.

1. Podržati i pojednostaviti implementaciju

Komisija će u narednim godinama pojednostaviti pravila EU o energetske efikasnosti – uključujući Direktivu o energetske efikasnosti, Direktivu o energetskim performansama zgrada i eko dizajn i energetske označavanje – i podržati zemlje EU smernicama, radnim grupama, usklađenim delovanjem i alatima za pojednostavljenje kako bi se osigurala efikasna i usklađena implementacija.

2. Integrisati energetske efikasnost u kreiranje energetske politike EU

Komisija će nastaviti sa integrisanjem energetske efikasnosti u šire energetske strategije EU, kao što su Paket mreža i Strategija elektrifikacije, kako bi se osigurala njena dosledna i sistemska primena u svim sektorima.

3. Jačati politike specifične za sektor i standarde proizvoda

To uključuje podizanje standarda za zgrade, proizvode, podatkovne centre i grejanje/hlađenje ažuriranjem propisa, rešavanjem prepreka i promovisanjem visoko efikasne rešenja.

4. Olakšati finansiranje i investicije

Komisija će nastaviti da mobilizuje javni i privatni kapital putem koalicija, nacionalnih centara, investicionih platformi, podrške EIB-a i podsticati uspostavljanje novih investicionih alata za povećanje energetske efikasnosti.

5. Unapređenje saradnje i kooperacije

Počevši od Dana energetske efikasnosti 20. maja 2025. godine, Komisija će podsticati strukturirani dijalog i sporazume između vlada, industrije i finansijskih aktera kako bi se zajednički ubrzala implementacija energetske efikasnosti.

6. Stvaranje tržišta energetske efikasnosti kojim se može trgovati

Kako je najavljeno u Akcionom planu za pristupačnu energiju, Komisija će istražiti sisteme poput belih sertifikata i aukcija kako bi se nagradile uštede energije, privukle investicije i pretvorila efikasnost u tržišno orijentisanu robu.

7. Razvoj veština za energetske efikasnost

Komisija će aktivno podržavati zemlje EU u smanjenju jaza u veštinama, uključujući i putem nacionalnih planova obuke i alata.

8. Podsticanje finansiranja i partnerstava za istraživanje i inovacije

Podsticanje istraživanja i inovacija u tehnologijama energetske efikasnosti kako bi se podstakla rešenja energetske efikasnosti sledeće generacije u zgradama i industriji.

9. Promocija međunarodne saradnje

Komisija će iskoristiti globalna partnerstva kako bi širila najbolje prakse o energetski efikasnim rešenjima u sektorima sa visokim uticajem, kao što su zgrade i efikasni proizvodi. Da bi ispunila Globalnu obavezu, Komisija će aktivno promovisati energetske efikasnost na COP30, uključujući i putem saradnje sa globalnim jugom.

10. Povećanje svesti o energetskej efikasnosti

Energetska efikasnost je politički okvir koji se prevodi u opipljive, značajne mere i akcije na svim nivoima vlasti. Da bi građani i preduzeća u potpunosti iskoristili njene prednosti, moraju biti dobro informisani o postojećim pravima i obavezama. Zbog toga Komisija nastavlja promovisanje svih aspekata energetske efikasnosti putem društvenih medija i interneta.

Nemačka industrija ima veliki neiskorišteni potencijal za fleksibilno korišćenje električne energije

Nemačka industrija ima veliki neiskorišteni potencijal za fleksibilno korišćenje električne energije

FRANKFURT - Nemačka industrija ima značajan potencijal da svoju potrošnju električne energije učini fleksibilnijom, što bi bolje odgovaralo proizvodnji iz obnovljivih izvora i moglo bi smanjiti troškove mreže, pokazalo je istraživanje konsultantske kuće Mek Kinzi (McKinsey).

Industrijske kompanije – uključujući proizvođače automobila i farmaceutske, hemijske, papirne i čeličnu industriju – mogle bi privremeno brzo smanjiti svoju potrošnju električne energije, ako je potrebno, a potencijalno smanjenje potražnje moglo bi iznositi i do pet do sedam gigavata (GW), procenjuje Mek Kinzi.

To bi, zauzvrat, moglo smanjiti vršno opterećenje Nemačke – kada je potražnja za električnom energijom najveća – za 10 do 15 posto, prema

istraživanju konsultanta sprovedenom na oko 400 industrijskih kompanija, prenosi 17. juna poslovni dnevnik **Handelsblat**.

Za kontekst, vršna potražnja trenutno dostiže oko 75 GW u zemlji. Iskorišćavanje potencijala za fleksibilnu potrošnju električne energije moglo bi održati stabilnost mreža i smanjiti potrebu za rezervnim kapacitetima kako se obnovljivi izvori energije šire, a ugalj postepeno ukida.

Nova nemačka koaliciona vlada planira da izgradi 20 GW novih rezervnih gasnih elektrana koje će se koristiti u vreme kada proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora nije dovoljna da zadovolji potražnju.

Deo novih kapaciteta gasnih elektrana trebalo bi da bude pušten u rad početkom 2030-ih. Međutim, Mek Kinzi je otkrio da se oko 60 posto ukupnog potencijala fleksibilnosti u nemačkoj industriji može ostvariti u naredne tri godine, što ga čini dostupnim mnogo brže nego rezervne elektrane.

Kompanije mogu smanjiti svoje troškove električne energije povećanjem proizvodnje u vreme niskih ili negativnih cena električne energije – što se događa sve češće kako se obnovljivi izvori šire – ali dve trećine kompanija to još nisu razmatrale.

Većina elektroenergetskih sistema širom sveta i dalje je uglavnom vođena potražnjom, a proizvodnja se prilagođava u skladu s tim. Ovo je dobro funkcionisalo kada su upravljive termoelektrane na ugalj i gas činile okosnicu energetskog miksa. Međutim, kako se šire obnovljivi izvori energije – koji su čistiji i jeftiniji, ali po prirodi isprekidani – elektroenergetski sistem zahteva mnogo veću fleksibilnost, jer će potražnja morati da se prilagodi proizvodnji u mnogo većoj meri.